

Versics Réka

**A kötelezettségvállalás (commitment) alkalmazásának
összehasonlítása az EU-ban és Magyarországon**

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
I FEJEZET	3
A KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS TERMÉSZETE	3
I.1 A KÖZÖSSÉGI FOGALOM	4
I.2 A MAGYAR SZABÁLYOZÁSI KERET.....	5
I.3 ELŐNYÖK.....	6
I.3.1 <i>Az eljárás alanya</i>	6
I.3.2 <i>Az eljáró hatóság</i>	8
I.3.3 <i>Nemzeti bíróságok és károsultak</i>	9
I.3.4 <i>Tagállami versenyhatóságok</i>	9
II FEJEZET	10
ELMÉLETI KÉRDÉSEK	10
II.1 A BIZOTTSÁG ELJÁRÁSA.....	10
II.1.1 <i>Kötelezettségvállalás a gyakorlatban</i>	12
II.1.2 <i>Az ALROSA döntés</i>	13
II.1.2.1 A meghallgatáshoz való jog.....	14
II.1.2.2 Az önkéntesség hiánya	15
II.1.2.3 Az arányosság.....	16
II.1.2.4 Összegzés	17
III FEJEZET	18
A MAGYAR VERSENYHATÓSÁG GYAKORLATA	18
III.1 FELTÉTELEK	18
III.2 A GVH GYAKORLATA	19
III.2.1 <i>A kötelezettségvállalás tartalma</i>	19
III.2.1.1 Félretájékoztató és megoldása	19
III.2.1.2 Az eredeti állapot helyreállítása	22
III.2.1.3 Egyéb kérdések.....	25
ÖSSZEFOGLALÁS	27
FELHASZNÁLT IRODALOM	28

Bevezetés

Dolgozatom témájául azért választottam a kötelezettségvállalás intézményét, mert jogi tanulmányaim során mindig kifejezetten érdeklődtem a nem hagyományos megoldások iránt, melyek lehetőséget nyújthatnak a jogalkalmazók számára, hogy az aktuális jogeset körülményeihez viszonyított jogkövetkezmények felkutatása által hatékonyabban tudják orvosolni a felmerült problémát.

A versenyjog körében, úgy gondolom, még jobb eredmények érhetőek el modern, alternatív eszközök alkalmazásával, hiszen maga a jogág is a legfiatalabbak közé tartozik. Emellett a versenyjog a közgazdaságtannal, a gazdaság és piac változásaival való összefüggése miatt is dinamikusnak kell fejlődjen, amely kritérium aligha érhető el a hagyományos joghátrányok által béklyóba kötött jogalkalmazás segítségével. Természetesen az új megoldások sem alkalmazhatók önmagukban, hiszen bizonyos helyzetekben – kőkemény versenykorlátozás esetén például – egyértelmű, súlyos szankciók alkalmazásával érhető el a verseny céljainak leginkább megfelelő eredmény. Véleményem szerint a két fajta megoldás együttes, összhangban történő alkalmazása által válhat leghatékonyabbá a jog, s biztosítható legjobban a piaci verseny lendülete.

Tekintettel arra, hogy sem a gazdaság, sem a verseny nem képzelhető el egészként szűk határainkon belül, nem meglepő, hogy az Európai Unió tagállamainak versenyjogi szabályozása nagy mértékben épít a közösségi jogra. Úgy gondolom, ez nincs másként a kötelezettségvállalás, vagy 'commitment' területén sem. Ezért tartom fontosnak a magyarországi joggyakorlat ismertetése előtt a jogintézményre vonatkozó közösségi szabályok ismertetését.

Dolgozatomat is e gondolatmenet szerint kívánom felépíteni. Így az első fejezetben a kötelezettségvállalás fogalmát, a közösségi jogi háttérét, valamint a piac és az eljárás szereplőire gyakorolt hatását szándékozom felvázolni. Majd a folytatásban bemutatásra kerül a Bizottság e jogintézménnyel kapcsolatos joggyakorlata. A harmadik fejezetben a magyarországi alkalmazás kérdéseit elemzem majd, s dolgozatomat végül a levont következtetések zárják.

I Fejezet

A KÖTELEZETTSÉGVÁLLALÁS TERMÉSZETE

Az Európai Unió versenyjogi szabályozásában több szempontból mérföldkő volt, a 2002. december 16-án elfogadott 1/2003/EK tanácsi rendelet¹. A dolgozatom tárgyát képező kötelezettségvállalást, mint a versenyjogi jogsértések rendezésének egy új formáját, a Rendelet preambuluma 13. bekezdése és 9. cikke szabályozza. A Bizottság az új közösségi norma megszületése előtt is számos, versenyjogsértés gyanúja miatt indított eljárást zárt le az érintett vállalkozásokkal kötött megállapodás útján. A Rendelet elődjének

¹ 1/2003/EK tanácsi rendelet az EK Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról – *HL L 1., 2003.1.4., 1–25. o.* – a továbbiakban: Rendelet

számító, 17/62/EGK rendelet² azonban még nem biztosított megfelelően szabályozott jogszabályi háttérrel ezen megállapodásoknak.³

A 9. cikk által szabályozott kötelezettségvállalás célja, hogy a Bizottság számára kikényszeríthetővé tegye a társaságok informális úton tett vállalásait, ugyanakkor biztosítsa a vállalkozásokat arról, hogy a Bizottság, a vállalt kötelezettségek teljesítése esetén semmilyen további intézkedést nem tesz.⁴ Azokban az esetekben van erre lehetőség, ahol a verseny egyensúlyának visszaállítása érdekében nincs szükség bírság kiszabására.⁵ A rendelet preambuluma 13. bekezdése erre vonatkozó rendelkezésével tehát kizárja a kőkemény versenykorlátozó magatartásokat a kötelezettségvállalás alkalmazási köréből.

A közösségi jog harmonizációjának újabb állomásaként a Tpv. 2005. évi módosításával⁶ jelent meg a kötelezettségvállalás a magyar versenyjogi szabályozásban, felváltva a céljában és eljárási kellekeiben is nagyon hasonló „szünetelés” intézményét.⁷

A következőkben a kötelezettségvállalás fogalmát szándékozom definiálni, összehasonlítva a közösségi norma és a magyar versenytörvény rendelkezéseit.

I.1 A Közösségi fogalom

A Bizottság megfogalmazása szerint a kötelezettségvállalás egy olyan hivatalos egyezség, amely az eljárás alá vont vállalkozás és a Bizottság között jön létre, amennyiben a Bizottság jogérvényesítési elvárásai igazolják ezt a választást.⁸

A 9. cikk alapján, ha az érintett vállalkozások az előzetes értékelésben a Bizottság által kifejtett elvárásoknak megfelelő kötelezettségvállalásokat ajánlanak fel azokban az esetekben, amikor a Bizottság a jogsértés abbahagyására irányuló határozatot hozna, ezeket a Bizottság határozatával kötelezővé teheti a vállalkozások számára.⁹ A határozat fontos eleme, hogy nem állapítja meg a jogsértés megtörténtét, vagy meg nem történtét, valamint garanciát nyújt az érintett vállalkozások számára, hogy a kérdéses ügyben a Bizottság nem indít újabb eljárást¹⁰, hacsak a 9. cikk (2) bekezdésében szereplő feltételek valamelyike nem teljesül.

A Rendelet szerint az eljárás újratekinthető, amennyiben a határozat alapjául szolgáló bármely tényben jelentős változás történt, az érintett vállalkozások kötelezettségvállalásaikat

² 17/62/EGK tanácsi rendelet – *HL 13.*, 1962.2.21., 204—211. o.

³ Bellamy & Child – *European Community Law of Competition* – 6th edition – p. 1264

⁴ A kötelezettségvállalásról szóló bizottsági határozat azonban nem mentesíti az érintett vállalkozásokat a nemzeti versenyhatóságok jogsértés megállapítására irányuló határozataitól, illetve harmadik személyek nemzeti bíróság előtt indított kártérítési igényeinek elbírálásától. – Luis Ortiz Blanco: *European Community Competition Procedure* – 2nd edition – Oxford – 2006 – p. 517

⁵ Ch. Kerse, N. Khan – *EC Antitrust Procedure* – 5th edition – 2005 – London – Sweet & Maxwell – p. 358

⁶ 2005. évi LXVIII. Törvény 41. cikk. Hatályos: 2005. XI. 1-től.

⁷ *Complex Jogtár* – kommentár a Tpv. 75.§ - hoz – 2009. január 31.

⁸ Commission Memo /04/217

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/04/217&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

⁹ 1/2003/EK tanácsi rendelet 9. cikk

¹⁰ 1/2003/EK tanácsi rendelet, preambulom 13. pont

nem teljesítik, azokkal ellentétesen cselekszenek, illetve ha a határozat alapját a felek által szolgáltatott hiányos, pontatlan vagy félrevezető információk képezték.¹¹

A Rendelet preambulumának 13. pontja további rendelkezéseket tartalmaz a határozat jogerejére vonatkozóan. Így tehát, amíg a Bizottság kötve van a kötelezettségvállalást elfogadó döntéséhez, a tagállami versenyhatóságokat és bíróságokat a Rendelet nem zárja el a jogsértés megállapításának lehetőségétől.¹² Meg kell azonban jegyezni, hogy az eljárás lezárásának ez a módja nem kedvez a versenykorlátozó megállapodások károsultjainak, hiszen, a felperesek kénytelenek bizonyítani a jogsértés megtörténtét a bírósági tárgyalások során.¹³

1.2 A magyar szabályozási keret

A magyar versenytörvény valójában a Rendelet által szabályozott jogintézmény alkalmazásának részletszabályait teremtette meg a 75. § megváltoztatásával.¹⁴ Legfontosabb kikötése, hogy a kötelezettségvállalási nyilatkozatok elfogadásra a versenytanács akkor jogosult, ha azok összhangban vannak mind a törvény, mind az EKSZ 81. és 82. cikkének rendelkezéseivel, valamint a közérdek hatékony védelmét szolgálják. A Tpvt. hivatalból indult eljárásokban rendeli alkalmazni a kötelezettségvállalást, melynek elfogadását végzés formájában írja elő.¹⁵ Ellene, mint az eljárást lezáró határozat ellen, önálló jogorvoslatnak van helye. A törvény ezáltal is kifejezésre juttatja azt az eltérést, mely szerint a kötelezettségvállalásról szóló döntés nem ügydöntő határozat, a versenyhatóság abban nem rendelkezik a jogsértés tényéről, s így a harmadik személyek által indított eljárásokban sincs kötve az eljáró bíróság a kötelezettségvállalást elfogadó végzéshez.

A módosítás a közösségi normából már ismert lehetőségeket az eljárás újratezdésére az utóvizsgálat keretében szabályozza. A Tpvt. 76. § (4) a) pontja szerint a versenyhatóság végzéssel bírságot szab ki, ha az eljárás alá vont társaság vállalt kötelezettségét nem teljesítette. Kivétel ez alól, ha a kötelezettség teljesítésének kikényszerítése nem indokolt a körülmények változására tekintettel. A felmentésre kizárólag a verseny egyensúlyával kapcsolatos, az érintett vállalkozáson kívülálló körülmények fennállta esetén van lehetőség. Ilyenkor az eljáró versenytanács az utóvizsgálatot megszünteti, valamint abban az esetben is, ha a vállalkozás a kötelezettségeit teljesítette.

Elképzelhető az is, hogy az utóvizsgálat során a vizsgáló olyan, megváltozott helyzetet tapasztal, amely szükségessé teszi – a jóhiszeműen eljáró ügyfél védelme mellett – új versenyfelügyeleti eljárás megindítását. Hasonlóképp új eljárásra kerül sor, ha a korábbi

¹¹ 1/2003/EK tanácsi rendelet 9. cikk (2)

¹² A tagállami bíróságok eljárási szabadsága mögött az a jogalkotói kíváncsóság húzódik meg, hogy az adott ügyben érintett harmadik felek számára a kártérítési igényeik érvényesítésére minél szélesebb körben kerülhessen sor. A nemzeti versenyhatóságokkal kapcsolatban kevésbé egyértelmű a rendelkezés célja. A dolgozat szerzője hajlik azon vélemények felé, hogy e szabályozás kollíziót teremt az 1/2003/EK rendelt szerkezetén belül.

¹³ Ch. Kerse, N. Khan – EC Antitrust Procedure – 5th edition – 2005 – London – Sweet & Maxwell – p. 360

¹⁴ Complex Jogtár – kommentár a Tpvt. 76.§ - hoz – 2009. január 31.

¹⁵ Szükséges talán megjegyezni, hogy összefonódás engedélyezésére irányuló eljárásokban is van lehetőség kötelezettségvállalás kikötésére: *Tpvt. 77. § (2) Az összefonódást engedélyező határozatban előzetes vagy utólagos feltétel, illetve kötelezettség írható elő.*

végzés fontos tény félrevezető közlésén alapult.¹⁶ Mindkét esetben a versenytanács végzésben köteles rendelkezni a kötelezettségvállalás elfogadásáról szóló döntés hatályon kívül helyezéséről, valamint az utóvizsgálat megszüntetéséről.

Az eljárás ismertetése után a következőkben a kötelezettségvállalás előnyeit és hátrányait kívánom bemutatni.

I.3 Előnyök

Általánosságban elmondható, hogy a versenyfelügyeleti eljárás lezárásának ez a módja egyre népszerűbb mind a versenyhatóságok, mind az érintet vállalkozások között.¹⁷ A társaságoknak előnyt jelent, hogy nem kell a hosszadalmas, elhúzódó eljárással járó terheknek kitenni magukat, valamint elkerülhetik az elmarasztaló döntéssel járó negatív publicitást. A versenyhatóság pedig munkaidőt, munkaerőt takaríthat meg.¹⁸ Ugyanakkor itt meg kell jegyezni, hogy a versenyfelügyeleti eljárással kapcsolatos elvárások között nem szerepel a gyorsaság és költséghatékonyság, hiszen fő szempont a gazdasági verseny egyensúlyának helyreállítása. Ezért is érdemes mélyrehatóbban elemezni, hogy a jogintézmény milyen hatást gyakorol az eljárás szereplőire, illetve mely ezekből következő előnyökkel járhat számukra.

A Bizottság kötelezettségvállalásról szóló határozatának vizsgálatát tartom elsődlegesnek ebben a tekintetben, hiszen e döntés hatásai több felet érintenek. Természetesen az eljárás előnyei főként a versenyhatóság – jelen esetben a Bizottság – és az érintett vállalkozások vonatkozásában tanulmányozhatók, egy kötelezettségvállalás elfogadása azonban kihatással bír mind a nemzeti versenyhivatalok, mind a bíróságok gyakorlatára.

I.3.1 Az eljárás alanya

Az eljárás alá vont vállalkozások tekintetében elmondhatjuk, hogy az eljárás befejezésének módja kiemelt jelentőséggel bír. Hiszen egy társaság számára sem lényegtelen kérdés, hogy a Bizottsággal folytatott tárgyalássorozat eredményeként vállalt feladatokat teljesít, melyek kialakításában így maga is tevékenyen részt vesz, vagy egy elmarasztaló döntés jogkövetkezményeként nagy összegű bírságot fizet. Ahogyan korábban már utaltam rá, legkézzelfoghatóbb előnye a kötelezettségvállalásnak, hogy nem születik döntés a jogsértés megtörténtéről, s így nem rendül meg a vállalkozás iránti bizalom, s jó hírneve sem szenved csorbát.¹⁹ Mi több, egyes esetekben a kötelezettségvállalás megvalósítása akár a társaságnak, vagy termékeinek népszerűsítését segítheti.²⁰

¹⁶ Uo.

¹⁷ HEIKE SCHWEITZER – Commitment Decisions under art. 9 of Regulation 1/2003: The Developing EC Practice and Case Law – <http://ssrn.com/abstract=1306245>

¹⁸ Complex Jogtár – kommentár a Tptv. 76.§ - hoz – 2009. január 31.

¹⁹ Kötelezettségvállalás: a bizalom fenntartása fontos – A Gazdasági rádió interjúja Torjákné Amberger Terézszel – 2008. 10. 07. – <http://www.gazdasagiradio.hu/cikk/5945/>

²⁰ A GVH Vj-189/2007/018. számú végzése a Raiffeisen Bank Zrt-vel szemben folytatott eljárásban: „A lakáshitel, illetve egyéb hiteltermékekkel kapcsolatos fogyasztói tájékoztatás javítása érdekében edukációs célú, a fogyasztók számára közérthető formában megfogalmazott ismeretterjesztő kampányt folytat 2008. június 1-jétől 2008. december 31-ig.”

Továbbá az eljárás alá vont cég számára is fontos tényező a hatékonyság. Tekintettel arra, hogy egy jogsértés megállapítására irányuló eljárás elhúzódása különösen nagy terhet róhat a vállalkozásra, a kötelezettségvállalás felajánlásával időt takaríthat meg, s kikerülhet olyan formális eljárási szakaszokat, melyek elengedhetetlenek az ügydöntő határozat meghozatalához.²¹ Ehhez kapcsolódóan hasznos lehet a vállalkozás számára, hogy a versenynek megfelelő magatartásról folytatott tárgyalások alkalmával teljesebb képet kap a Bizottság (versenyhatóság) álláspontjáról, valamint lehetősége nyílik olyan magatartásformák elfogadtatására, melyek számára előnyösebbek.²² Egyúttal más piaci szereplők számára is hasznossá válhat a versenyfelügyeleti eljárás ezen formája, mert számukra is könnyebbé teszi a Bizottság, érintett piacon, adott magatartással szemben alkalmazott gyakorlatának, álláspontjának megismerését.

Továbbá nagy vállalkozások számára akkor is hasznos lehet a kötelezettségvállalás, ha olyan jogsértés esetén indul ellenük eljárás, amely az adott vállalkozás egy melléktermékére vonatkozik, s kis jelentősége miatt a jogsértés megtörténte nem is jut el a felső vezetőkhöz. Ilyen esetekben a vezetők számára fontos lehet, hogy minél előbb megszabaduljanak a versenyhatósági eljárástól, akár azért, mert a sérelmes magatartás számukra lényegtelen, vagy akár azért, mert nehezebben látják át maguk is a helyzetet, s így a versenyhatóság eljárásával szemben is nehezebben védekeznének.

Összetettebb kérdés, vajon a bírság elmaradása valódi hasznot jelent-e a vállalkozás számára. Bizonyos esetekben elképzelhető, hogy a kötelezettségvállalás teljesítése nagyobb anyagi terhet ró az eljárás alá vont cégre, mint amekkora bírságot a versenyhatóság kiszabna jogsértés megállapítása esetén. Annál is inkább lehetséges ez, mivel a Rendelet 9. cikke alapján csak akkor van helye kötelezettségvállalás elfogadásának, ha a feltételezett jogsértés nem súlyos. A versenyt csak kis mértékben korlátozó magatartások esetén pedig nem számíthatna nagy összegű bírságra az érintett vállalkozás. Ezzel szemben, a vállalások módjától függően, azok végrehajtása sok plusz költséggel járhat. Erre mutat rá Torjákné Amberger Teréz egy 1997-es jogeset kapcsán, melyben a Matáv Zrt. vállalt kötelezettséget a fogyasztók kártalanítására.²³ Az említett ügyben az utóvizsgálat során megállapíthatóvá vált, hogy a vállalások teljesítése mintegy 500 millió forintnyi költséget jelentett a társaság számára, mely minden az ügy precedens volta miatt is valószínűsíthető bírságnál magasabb összeg volt.²⁴ Ez az eset is alátámasztja azt a feltevést, hogy a vállalkozások számára pénzügyi szempontból nem feltétlenül előnyös a kötelezettségvállalással záruló eljárás. Ugyanakkor valószínűsíthető, hogy a korábban már említett presztízsveszteség hosszútávon mégis nagyobb kiesést eredményezne, különösen a bizalmi iparágakban – például a bankszektorban – illetve azon társaságok esetében, melyek jelentős kereskedést folytatnak az értéktőzsdén.²⁵ Amennyiben a kötelezettségvállalást a Bizottság elfogadta, annak teljesítése köti az eljárás alá vont céget, s a mulasztás bírság kiszabását vonhatja maga után, mely elérheti a vállalkozás megelőző üzleti évben szerzett teljes bevételének 10

²¹ Christopher J. Cook: Commitment Decisions: The Law and Practice under Article 9 – World Competition 29(2) – 2006 – p. 211

²² Uo.

²³ Vj-29/1997/33 - Természetesen még nem hivatalosan kötelezettségvállalással zárult az ügy, hanem hat hónapi szünetelést követően az eljárás megszüntetéséről szóló határozattal. A törvényi elnevezéstől függetlenül látjuk, hogy az említett esetben a Matáv Zrt. kötelezettséget vállalt, s a versenyhatóság hozta meg a megszüntető határozatot, hogy a vállalásokat a Matáv teljesítette.

²⁴ Kötelezettségvállalás: a bizalom fenntartása fontos – A Gazdasági rádió interjúja Torjákné Amberger Terézzel – 2008. 10. 07. – <http://www.gazdasagiradio.hu/cikk/5945/>

²⁵ Uo.

százalékát.²⁶ Ezenfelül a Bizottság időszakos pénzbeli büntetést is róhat az érintett vállalkozásra annak érdekében, hogy rábírja vállalásai teljesítésére.²⁷ E két büntetési forma együttes alkalmazása pedig megfelelő ösztönzés lehet az eljárás alá vont cég számára, hogy a Bizottság által elvárt módon járjon el.

1.3.2 Az eljáró hatóság

A Bizottság, mint versenyhatóság kötve van határozatához, melyben a kötelezettségvállalást elfogadta. Így az eljárás alá vont vállalkozás biztos lehet afelől, hogy adott ügyben nem indul újabb eljárás vele szemben. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a Bizottság ne kezdeményezhetne új eljárást, a mennyiben a Rendelet 9. cikk (2) bekezdésben foglalt valamely feltétel teljesül.

A Bizottság részéről előnyként már említésre került a költséghatékonyság. Akárcsak a vállalkozások nézőpontjából, a versenyhatóság számára is lényeges szempont, hogy a kötelezettségvállalásról szóló tárgyalásokat követő végső döntés sokkal rövidebb idő alatt létrejön, mint egy jogsértés megállapító határozat. Utóbbi esetben a bizonyítékok beszerzése, a verseny korlátozásának bizonyítása önmagában hosszú időt vehet igénybe, ha azonban az Elsőfokú Bíróság előtti fellebbezés elbírálásának időtartamát is tekintetbe vesszük, akár években mérhető a két megoldás közötti különbség. Ez pedig nem kizárólag a munkaerő megtakarításának előnyével jár, de az érintett piac tekintetében sem lényegtelen szempont, vajon mikor következik be a verseny korlátozásával okozott hátrány orvoslása.²⁸

További előnye a hatóság és az érintett vállalkozás közötti kommunikációnak, hogy új, alternatív jogorvoslati módszereket dolgozhatnak ki, melyek a bíróság kiszabásánál és a versenykorlátozó gyakorlat pusztá megszüntetésén túl kézzelfoghatóbb hatást gyakorolhatnak az érintett piacra. Esetleg olyan kötelezettséget is vállalhat az eljárás alá vont cég, amely nem kötődik szorosan az eredetileg vizsgált magatartáshoz, s amely így további pozitív hatással lesz a versenyre.²⁹ Ebben az esetben azonban figyelembe kell vennünk, hogy rendkívül vékony a határvonal a valóban hasznos magatartás előírása és a versenyhatóság hatáskörének túllépése között, valamint az eredetileg tárgyalt ügghöz kevésbé kötődő intézkedések előírása esetleg jogbizonytalanságot eredményezhet.

A korszerűbb, gyorsabb eljárás kívánalmain felül a kötelezettségvállalás elfogadása könnyebbé teszi az adott ügy elbírálását, hiszen megszabadítja a Bizottságot azon kötelezettségétől, hogy bizonyítsa a versenyjogsértést. Ugyanakkor nem feltételezhetjük, hogy a Bizottság egyoldalúan kötelezi az eljárás alá vont céget bizonyos magatartás követésére, hiszen a kötelezettségvállalás felajánlásával³⁰, hallgatólagosan a vállalkozás is

²⁶ Mario Siragusa, Cesare Rizza: EU Competition Law – Volume III – Cartel law – Claeys&Casteels – 2007 – p. 516

²⁷ A társaság napi bevételének 5 százalékáig. – Jonathan Faull, Ali Nikpay: The EC Law of Competition – 2nd edition – Oxford University Press – 2007 – p. 124

²⁸ Christopher J. Cook: Commitment Decisions: The Law and Practice under Article 9 – World Competition 29(2) – 2006 – p. 212

²⁹ Uo.

³⁰ A vállalás felajánlásáról való döntés egyértelműen a vállalkozás mérlegelésén alapul, a Bizottság előzetes értékelésében kizárólag utalást tehet a verseny egyensúlyának helyreállításával kapcsolatos álláspontjáról.

elismeri, hogy az általa folytatott gyakorlat valamilyen szinten ütközik a versenyjog szabályaival.

1.3.3 Nemzeti bíróságok és károsultak

Az eljárásban szereplő jogsértő gyakorlat közvetlen, vagy közvetett károsultjai számára a kötelezettségvállalás elfogadása egyszerre lehet kedvező és kedvezőtlen is. Tekintettel arra, hogy nem születik a jogsértés létét, vagy annak hiányát megállapító határozat, nincs olyan döntés, amely kötő erővel bírna, így a nemzeti bíróságok akadály nélkül állapíthatnak meg az EKSZ 81. és 82. cikke alapján elkövetett jogsértést, segítve ezzel akár a magánjogi jogérvényesítést is.³¹ Ugyanakkor a bizonyítás terhe ebben az esetben a kárt szenvedett harmadik személyekre száll, hiszen a jogsértés tényének megállapításával ellentétben – melynek elismerése kötelező a bíróság számára – kötelezettségvállalás alkalmazását követően nekik kell bizonyítaniuk a jogsértés megtörténtét, igazi némi segítséget ad a versenyhivatali határozat. Ez sok esetben mégsem jelent problémát, mivel a versenyhatóságok törekszenek olyan, kötelezettségvállalásokat elfogadni, melyek önmagukban is orvosolják a harmadik személyeket ért károkat.³²

1.3.4 Tagállami versenyhatóságok

Különös szabálya a Rendelet preambuluma 13. és 22. bekezdésének, hogy lehetőséget biztosít a tagállami versenyhatóságok számára, hogy versenyfelügyeleti eljárásban a Bizottság kötelezettségvállalást elfogadó döntése ellenére megállapítsák a jogsértés megtörténtét az EKSZ 81. és 82. cikke alapján, s bírságot szabjanak ki az érintett vállalkozásra. Tekintettel arra, hogy a Bizottság a mai napig igen kevés kötelezettségvállalási határozatot hozott, erre az elvi lehetőségre még nincs példa a gyakorlatban. A jogalkalmazók számára igen nehéz kérdés lehet annak eldöntése, vajon a preambulum e két pontjában szereplő rendelkezést kell-e figyelembe venniük, vagy a Rendelet egészét, hiszen annak rendszere, s talán a logika szabályai is ellenkeznek egy jogeset kétszeri elbírálásának lehetőségével. Mind a 11. cikk (6) bekezdése, a 13. cikk (2) bekezdése, mind pedig a 16. cikk (2) bekezdése azt támasztja alá, hogy az elvi rendelkezések ellenére kizárt annak lehetősége, hogy a Bizottság által hozott bármely határozat a tagállami versenyhatóságok által felülbíráható legyen. Nem kizárt, hogy a preambulum rendelkezéseinek gyakorlatban történő alkalmazása ellentétes lenne a közérdekkel.³³ Véleményem szerint hasznosabb volna a Rendelet szabályai közötti összhangot megteremteni azáltal, hogy a Bizottság által már elbírált ügyekben kizárják a tagállami versenyhatóságok eljárásának lehetőségét. Tekintettel arra a tényre is, hogy a versenyhatóságok eljárása jelenleg sem vonatkozhat a már meghozott bizottsági döntés megváltoztatására, a kötelezettségvállalás eltörlésére.

Annak ellenére, hogy a fentiekben elsősorban a bizottsági eljárással kapcsolatos tapasztalatokat tekintettem át, azt gondolom, a leírtak jól tükrözik a nemzeti

³¹ Mario Siragusa, Cesare Rizza: EU Competition Law – Volume III – Cartel law – Claeys&Casteels – 2007 – p. 518

³² Példa erre a GVH Vj-41/2006/60. számú végzése, melyben a versenyhatóság kötelezte az OTP Bank Nyrt-t többek között a jogtalanul beszédett végtörlesztési díjak visszafizetésére.

³³ Mario Siragusa, Cesare Rizza: EU Competition Law – Volume III – Cartel law – Claeys&Casteels – 2007 – p. 519

versenyhatóságok által indított eljárás hatásait és előnyeit is, melyek ismerete nélkül a következő fejezetekben tárgyalt gyakorlati kérdések értelmezése nehézségekbe ütközne.

II Fejezet

ELMÉLETI KÉRDÉSEK

Az előzőekben megismerhettük, mely előnyökkel jár az eljárás egyes szereplői számára a kötelezettségvállalás. A jogintézmény fiatal volta miatt azonban több lényeges kérdés még tisztázatlanul maradt. Mielőtt a magyar versenyhatóság gyakorlatának elemzésébe kezdenék, úgy gondolom, érdemes a Közösség szempontjából, tágabb nézőpontból áttekinteni azon témaköröket, melyek választ adhatnak legfontosabb kérdésünkre, vajon miért is vált ilyen rövid idő alatt annyira népszerűvé a kötelezettségvállalás? Jelen fejezetben azon főbb elméleti kérdéseket kívánom bemutatni, melyek e jogintézmény gyakorlati érvényesülésével kapcsolatban felmerülhetnek.

II.1 A Bizottság eljárása

Az elméleti problémák megismerése előtt fontos azonban az alapok tisztázása, azaz a bizottsági eljárás főbb elemeinek vizsgálata, hiszen a kötelezettségvállalás elfogadásához vezető út lényeges pontokon tér el a jogsértést megállapító határozattól.

A Bizottság vizsgálatának megindítása nem különbözik más eljárásoktól, a hatóság, azokhoz hasonlóan panasz alapján, vagy hivatalból jár el.³⁴ Itt kell megjegyeznünk, hogy a felek kérelme alapján indult eljárások, azaz a fúziós ügyek nem képezhetik kötelezettségvállalási döntés tárgyát sem a közösségi, sem a magyar szabályozás szerint.³⁵

Az első pont, ahol a különbségek megjelennek, az előzetes értékelés kihirdetése, melyben a Bizottság felvázolja az aggályos magatartást, s tájékoztatja az eljárás alá vont vállalkozást a probléma megoldásával kapcsolatos elvárásairól. Az előzetes értékelés nem egyezik meg a kifogás közléssel, melyet a Bizottság jogsértés megállapítására irányuló eljárásban terjeszt az érintett vállalkozás elé.³⁶ Nem kizárt, hogy e kétfajta nyilatkozat egy eljárásban egyszerre jelenjen meg, bár a kifogás közlés a kötelezettségvállalások esetén nem kötelező elem, s annyi bizonyos, hogy amennyiben mindkét fajta összefoglalót elküldi a hatóság a cégeknek, akkor az előzetes értékelés korábban kerül kihirdetésre.

Az előzetes értékelésben a Bizottság köteles megjelölni azon érveit, melyek alapján az eljárást megindította, s rövid összefoglalóját adni az aggályos magatartásnak. A nyilatkozatban azt is meg kell jelölni, hogy a Bizottság helyesnek látná az érintett vállalkozás részéről kötelezettségvállalás felajánlását, ugyanakkor ezen vállalások önkéntes volta miatt nem kötelezheti a céget ajánlat megtételére. Továbbá meg kell jegyeznünk, hogy a Bizottság az eljárás ezen szakaszában sem tehet olyan kijelentést, amelyből arra enged következtetni,

³⁴ Jonathan Faull, Ali Nikpay: The EC Law of Competition – 2nd edition – Oxford University Press – 2007 – p. 126

³⁵ Kivéve természetesen a Tptv. 77. § (2) bekezdése szerinti jogintézményt, amely azonban csak nevében azonos az általam tárgyalttal.

³⁶ Bellamy & Child – European Community Law of Competition – 6th edition – p. 1266

hogy jogsértés történt,³⁷ hiszen ebben az esetben kötelezettségvállalás elfogadása már nem volna lehetséges. Az előzetes értékelés célja tehát kettős. Egyrészt megismerteti a társaságot a Bizottság által vizsgált tényekkel és érvekkel, s a megfelelő magatartás vállalásához útmutatóul szolgál. Másrésztől biztosítékot jelent a tekintetben, hogy a Bizottság az eljárás alá vont céggel csak azután kezdeményez tárgyalásokat, hogy az érintett magatartást megfelelően kivizsgálta.³⁸ A gyakorlatban azt tapasztaljuk, hogy ez a sorrendiség szinte mindig érvényesül. Kivételt képez azonban az első kötelezettségvállalást elfogadó döntés³⁹ a Bizottság gyakorlatában, ahol a tárgyalások már az előzetes értékelés kiadása előtt lezajlottak, s az érintett vállalkozás, a Coca-cola válaszáat a vállalni kívánt kötelezettségekről, mindössze négy nappal később nyújtotta be.⁴⁰ Ezáltal az előzetes értékelés, céljával ellentétesen, csupán formai követelménnyé zsugorodott volna, ezért tartom szerencsés változásnak, hogy a Bizottság későbbi gyakorlatában valódi idő telt el mind az eljárás megindulása és az előzetes értékelés kiadása, mind pedig az előzetes értékelés és az érintett cégek válasza között.

Amennyiben az előzetes értékelést követő tárgyalások eredményeként az eljárás alá vont vállalkozás kötelezettségvállalási ajánlatot tesz a Bizottság felé, az eljárás következő lényeges lépése a piac előzetes vizsgálata lesz.⁴¹ Ekkor a Bizottság közzéteszi az eset rövid összefoglalóját, s a javasolt kötelezettségvállalások, intézkedések lényeges tartalmát, s a piac érintett szereplői számára észrevételeik megtétele érdekében legalább egy hónapos határidőt biztosít.⁴² Ebben a hirdetményben a Bizottság köteles kifejezésre juttatni, hogy az eljárás kötelezettségvállalás elfogadására irányul, mivel a harmadik személyek által tett észrevételek akár teljes egészében megváltoztathatják a végső döntést, hiszen az érintett cégek által vállalni kívánt intézkedések valódi hatékonyságát semmi sem bizonyíthatja jobban, mint a piac többi szereplőjének reakciója. Amennyiben pedig a visszhang nem megfelelő eredményről tanúskodik, célszerű, hogy a Bizottság megváltoztatva elvárásait, új kötelezettségvállalások felajánlására hívja fel az eljárás alá vont vállalkozást, vagy pedig általános, a Rendelet 7. cikke szerinti jogsértést megállapító döntés meghozatalára alkalmas módon folytassa az eljárást.⁴³ Az említett piaci vizsgálatot elősegítő közlemény mellett természetesen a Bizottság jogosult azon érintett személyek megkeresésére, akik a döntés hatékonyságával kapcsolatosan fontos információval szolgálhatnak.⁴⁴

A piaci tesztet követően, ha kialakult a kötelezettségvállalás végső formája, a Bizottság meghozza a végső határozatot, amely a kötelezettségvállalás teljesítését kötelezővé teszi. A döntésben leírja a korábban már elemzett lényeges információkat, így a vizsgált magatartás rövid ismertetését, valamint magukat a kötelezettségvállalásokat érvei kifejtése mellett, természetesen anélkül, hogy a jogsértés megtörténtéről nyilatkozna.

³⁷ Oriol Armengol, Alvaro Pascual: Some reflections on Article 9 commitment decisions in the light of the Coca-cola case – European Competition Law Review – 2006 – WestLaw UK – p. 3

³⁸ Jonathan Faull, Ali Nikpay: The EC Law of Competition – 2nd edition – Oxford University Press – 2007 – p. 127

³⁹ COMP/A.39.116/B2 – Coca-cola (2005. június 22.)

⁴⁰ HEIKE SCHWEITZER – Commitment Decisions under art. 9 of Regulation 1/2003: The Developing EC Practice and Case Law – <http://ssrn.com/abstract=1306245> – p. 8

⁴¹ Jonathan Faull, Ali Nikpay: The EC Law of Competition – 2nd edition – Oxford University Press – 2007 – p. 127

⁴² 1/2003/EK tanácsi rendelet az EK Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról – 27.cikk (4) bekezdés

⁴³ Jonathan Faull, Ali Nikpay: The EC Law of Competition – 2nd edition – Oxford University Press – 2007 – p. 128

⁴⁴ Uo.

II.1.1 Kötelezettségvállalás a gyakorlatban

A Rendelet 9. cikke alapján mind az EKSZ 81. és 82. cikke szerinti versenyjogsértések esetén alkalmazható kötelezettségvállalás⁴⁵. A Bizottság pár éves gyakorlatában találkozhatunk számos, a 81. cikket érintő versenykorlátozó megállapodással. Ezek az ügyek általában különböző csoportokban jelennek meg, mint például a sportközvetítések jogának átadásáról szóló Deutsche Bundesliga⁴⁶ és Premier League⁴⁷ esetek, vagy egyes jogkezelő szervezetekkel kapcsolatosan felmerült jogesetek.⁴⁸ Az elfogadott kötelezettségvállalások két alapvető módon oldják meg a felmerült problémát. Az említett Bundesliga és Premier League ügyekben, a közvetítési jogról szóló szerződések világos, diszkrimináció mentes rendszerének létrehozása, melyben szerződés maximálisan három évre köthető, nem csak a felmerült jogsértést szünteti meg, hanem a jövőben is hatást gyakorol az érintett piacon, segítve a verseny mindenkori fennmaradását. Az esetek másik csoportjában a kötelezettségvállalások teljesítésének célja elsősorban a kifogásolható magatartás megszüntetése. Ez a szerzői jogi esetekben úgy valósult meg, hogy a jogvédők kiiktatták az aggályos szerződési feltételeiket. Továbbra sem tisztázott teljes mértékben, vajon meddig terjedhet az eljárás alá vont cégek fellebbezési lehetősége a kötelezettségvállalást elfogadó döntéssel szemben. Hiszen ez a jogintézmény a társaságok önkéntességén alapul, amely hasonlatossá teszi egy általános bírósági eljárás során, a felek által kötött egyezséghez. S így vitatható, vajon van-e joga, s ha igen, milyen mértékben, az érintett vállalkozásnak arra, hogy az általa javasolt magatartás kötelezővé tételét a bíróság előtt kifogásolja. Az eddigi gyakorlatban egyetlen esetben került kötelezettségvállalást elfogadó döntés az Elsőfokú Bíróság elé.⁴⁹ A Repsol társaság üzemanyag töltő állomások üzemeltetőivel kötött szerződéseinek tekintetében a kötelezettségvállalás által bevezetésre került az elosztási megállapodások megszüntetésének joga, öt évben határozta meg az új szerződések maximális időtartamát, valamint korlátozta az állomások vásárlását.⁵⁰ A Repsol fellebbezést nyújtott be a Bizottság határozata ellen, melyet az Elsőfokú bíróság elutasított. A döntésből annyi világos a számunkra, hogy a kötelezettségvállalást elfogadó határozat tartalmi szempontból nehezen támadható. Ezt a feltevést megerősíti a 82. cikkel szemben felmerült jogeset, melyben először született a Bizottságot elmarasztaló bírósági ítélet kötelezettségvállalás kiszabása miatt.⁵¹

A dolgozat szempontjából sokkal lényegesebb a 82. cikkbe ütköző magatartásokkal kapcsolatos gyakorlat, hiszen a magyar versenyhatóság kötelezettségvállalást mindeddig szinte kizárólag erőfölényes ügyekben, valamint a fogyasztó megtévesztését eredményező magatartások esetén alkalmazott, annak ellenére, hogy a magyar szabályozás megteremti erre a lehetőséget versenykorlátozó megállapodások esetén is.⁵² A versenykorlátozó megállapodások elbírálásánál a GVH előnyben részesíti a jogsértés megállapítását.

⁴⁵ HEIKE SCHWEITZER – Commitment Decisions under art. 9 of Regulation 1/2003: The Developing EC Practice and Case Law – <http://ssrn.com/abstract=1306245> – p. 5

⁴⁶ COMP/37.214

⁴⁷ COMP/38.173

⁴⁸ COMP/38.681 – Cannes megállapodás; COMP/39.152 – BUMA; COMP/39.151 – SABAM; COMP/38.698 - CISAG

⁴⁹ T-45/08 - Transportes Evaristo Molina kontra Bizottság

⁵⁰ HEIKE SCHWEITZER – Commitment Decisions under art. 9 of Regulation 1/2003: The Developing EC Practice and Case Law – <http://ssrn.com/abstract=1306245> – p. 7

⁵¹ T-170/06 – ALROSA kontra Bizottság – A jogeset részletes bemutatása alább.

⁵² Egy versenykorlátozó megállapodásról szóló ügy ismert: a Győri Ipartestület ügye - Vj-44/2007/19.

Továbbá a már említett – az Elsőfokú Bíróság fellebbezést elbíró határozata miatt - kiemelkedő fontosságú ALROSA döntés is a 82. cikk megsértése miatt indult eljárás eredménye volt.

Ugyanakkor a többi, 82. cikkel kapcsolatos bizottsági döntés is, bár kevesebb születt, mint a 81. cikk vonatkozásában, nagy jelentőséggel bír a kötelezettségvállalás gyakorlatában. Így például mindenképpen meg kell említeni az első kötelezettségvállalásról szóló határozatot, mely a Coca-cola társasággal szemben⁵³ született, ahol a Bizottság álláspontja szerint a Coca-cola és a vele szerződéses kapcsolatban álló palackozó vállaltok kihasználták piaci erőfölényüket a kevésbé népszerű termékek forgalmazásának növelésére. Az érintett cégek kötelezettséget vállaltak e gyakorlat felszámolására, s a szénsavas üdítőitalok piacának szabadabbá tételére.⁵⁴ Az eset érdekessége az a korábban említett eljárásbeli különbség, hogy a Bizottság már az előzetes értékelés elkészítése előtt folytatott tárgyalásokat a Coca-cola vállalattal, s tulajdonképpen a végleges kötelezettségvállalásokról is ekkor egyeztek meg.

II.1.2 Az ALROSA döntés

A következőkben a talán legfontosabb, de mindenképp legtöbb szempontból tárgyalt jogeset, az ALROSA és De Beers közötti kereskedelmi kapcsolatot korlátozó bizottsági döntés⁵⁵ rövid bemutatása alkalmával kívánom vizsgálni azon eljárási és anyagi jogi kérdéseket, melyek a kötelezettségvállalások gyakorlatában előfordulhatnak.

A jogesetben szereplő vállalkozások a nyersgyémánt termelés és szállítás világpiacán vezető pozícióban vannak.⁵⁶ 2002-ben öt éves időtartamra kötöttek szerződést a felek nyersgyémánt szállításáról a De Beers számára, évi 800 millió USD összegben, s e megállapodásukat bejelentették a Bizottságnak. Ezt követően a Bizottság az EKSZ 81. és 82. cikke alapján is eljárást indított a vállalkozásokkal szemben.⁵⁷ A társaságok 2004 végén kötelezettségvállalási ajánlatot terjesztettek a Bizottság elé, melyben vállalták, hogy

⁵³ COMP/A.39.116/B2 – Coca-cola (2005. június 22.)

⁵⁴ • **Nem lesz több kizárólagossági megállapodás.** A Coca-Cola ügyfelei bármikor szabadon vásárolhatják és árusíthatják bármely cég szénsavas üdítőitalait.

• **Nem lesznek előirányzott és az értékesítés növekedéséhez kapcsolt árengedmények.** A növekedéshez kapcsolt árengedmények nélkül a Coca-cola ügyfelei szabadabban választhatnak más szállítók közül.

Nem használják a Coca-Cola legerősebb márkáit kevésbé népszerű termékek értékesítéséhez.

A Coca-Cola nem fogja megkövetelni, hogy annak az ügyfélnek, aki csak a legkönnyebben értékesíthetőt kívánja megvásárolni, egyéb Coca-Cola termékeket is meg kelljen vennie. Valamint a Coca-Cola többé nem ajánl árengedményt az ügyfeleinek, ha azok kötelezik magukat, hogy a legkönnyebben értékesíthető márkákkal együtt megvásárolják ezeket a termékeket is, vagy a teljes termékcsoporthoz számukra polcot tartanak fenn.

• **20% szabad hely a Coca-Cola hűtőiben.** Amennyiben a Coca-Cola ingyenes hűtőszekrényt biztosít, és nincsen az üzletben a vásárló számára szabadon hozzáférhető, más hűtött ital számára egyéb szabad hely, az üzlet üzemeltetője a Coca-Cola által biztosított hűtőszekrény legalább 20%-át szabadon használhatja az általa választott termék kínálására. –

europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/04/1247&format=PDF&aged=1&language=HU&guiLanguage=en

⁵⁵ COMP/38.381

⁵⁶ 46/07. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY – Az Elsőfokú Bíróság T-170/06. sz. ügyben hozott ítélete – Az ALROSA Company Ltd. Oroszországban, Mirnijben létrehozott vállalkozás, említett piacon a második helyet, míg a luxemburgi székhelyű De Beers SA az első helyet foglalja el.

⁵⁷ Utóbbi esetben csak a De Beers volt az eljárás alanya.

fokozatosan csökkentik a közöttük történő nyersgyémánt adás-vétel mennyiségét.⁵⁸ A Bizottság hirdetményére 21 érintet fél tett észrevételt, s ezek értékelését követően a cégek ajánlatát a Bizottság nem fogadta el, s újabb kötelezettségek vállalására kötelezte őket. Ezután a De Beers, a 82. cikk megsértése miatt folytatott külön eljárásban, 2006-ban nyújtott be kötelezettségvállalási ajánlatot, melyben a De Beers kötelezte magát az ALROSA-val folytatott kereskedelmi kapcsolatainak 2009 utáni teljes megszüntetésére.⁵⁹ Az ALROSA kifogásolta a De Beers által vállalandó kötelezettségeket, ennek ellenére a Bizottság 2006/520/EK határozatában elfogadta azokat.

A határozat ellen az ALROSA fellebbezést nyújtott be az Elsőfokú Bírósághoz, s kérte annak megsemmisítését, valamint kérte a Bíróságot, hogy gyorsított eljárásban határozzon a bizottsági döntés negatív hatásainak mielőbbi kiküszöbölése érdekében. A Bíróság eljárásában először azt a kérdést tisztázta, vajon a felperes valóban jogosult-e eljárás kezdeményezésére, hiszen a második kötelezettségvállalási nyilatkozatot a De Beers külön eljárásban, egyedül tette, s az EKSZ 230. cikk (4) bekezdés alapján magánszemélyek csak személyes és közvetlen érintettség esetén indíthatnak semmisségi eljárást. A Bíróság kimondta, hogy a Bizottság döntése alkalmas az ALROSA piaci helyzetének jelentős mértékű befolyásolására a nyersgyémánt-termelés és -szállítás világpiacán⁶⁰, s így az ALROSA-t fellebbezés megtételére jogosultnak találta.

Az ALROSA fellebbezését három érvre alapozta, így kifogásolta, hogy a Bizottság megsértette meghallgatáshoz való jogát, megsértette a Rendelet 9. cikkét, mert a döntése olyan vállalkozásra rótt kötelezettséget, amely nem önként vetette alá magát annak, valamint megsértette határozatával az arányosság és szerződési szabadság elvét.

II.1.2.1 A meghallgatáshoz való jog

Tekintettel arra, hogy ez a határozat volt az első, mely a Bizottság kötelezettségvállalási döntését felülbírálta, több szempontból is precedens értékű a jövőre nézve. Az egyik fontos kérdés, amely a jogintézmény alkalmazásával kapcsolatban felmerült, vajon ugyanazon eljárási jogosultságokkal rendelkeznek-e az érintett vállalkozások kötelezettségvállalási, mint jogsértés megállapítására irányuló eljárásokban. Ilyen kérdés merült fel a tárgyalt jogeset kapcsán arra vonatkozóan, hogy van-e joga az eljárás alá vont cégeknek a meghallgatásra, vagy hozzáférhetnek-e az ügy irataihoz?

A Bíróság ítéletében egyértelműen a védekezéshez való jog alapvető volta mellett foglal állást, s kifejti, hogy a Bizottság ezzel kapcsolatos jogsértése önmagában is megalapozná a bizottsági határozat megsemmisítését.⁶¹ Az ítélet, hivatkozva az Európai Unió alapjogi chartája 41. cikkének (2) bekezdésére kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy „az őt hátrányosan érintő egyedi intézkedések meghozatala előtt meghallgassák.”, ezáltal pedig megállapítja, hogy a meghallgatáshoz való jog alapvető jelentőségű elve a Közösségi jognak.⁶² A Bíróság szerint az érintett vállalkozásnak

⁵⁸ Az ALROSA 2005-ben 700 millió USD-ra, s fokozatosan 2010-től 275 millió USD-ra maximalizálta volna az eladást

⁵⁹ A folyamatban 2006-ban 600 millió USD, 2008-ban pedig 400 millió USD lett volna az értékhatar.

⁶⁰ T-170/06 – ALROSA kontra Bizottság

⁶¹ HEIKE SCHWEITZER – Commitment Decisions under art. 9 of Regulation 1/2003: The Developing EC Practice and Case Law – <http://ssrn.com/abstract=1306245> – p. 17

⁶² T-170/06 – ALROSA kontra Bizottság – 191. bekezdés

rendelkeznie kell minden olyan eljárásjogi garanciával, amely alpereseket, vagy eljárás alá vont cégeket megilletet, s ezen jogosultságok megilletik az ALROSA-t annak ellenére, hogy gyakorlatilag nem volt az EKSZ 82. cikke alapján indult eljárás alanya. Ennek oka az, hogy a jogeset tárgyát képező megállapodás a De Beers és az ALROSA között jött létre, az erőfölénnyel való visszaélés megállapítása pedig nem választható külön ettől a jogviszonytól. Ebben a komplex helyzetben az ALROSA attól függetlenül az eljárás alanya marad, hogy a Bizottság technikailag mely nézőpontból közelíti meg a kérdéses megállapodást.

A Bizottság pedig akkor vétett az ALROSA eljárási jogaival szemben, amikor az első kötelezettségvállalási javaslatra érkezett külső észrevételek értékelését követően nem hallgatta meg a két eljárásban szereplő vállalkozást, s úgy hívta fel azokat, hogy vállalják kereskedelmi kapcsolataik teljes felszámolását. Annak ellenére cselekedett így, hogy a kötelezettségvállalással kapcsolatos bizottsági elvárások megváltoztatására kizárólag akkor kerülhet sor, ha a ténybeli körülmények megváltoztak vagy az értékelés pontatlan információk alapján történt.⁶³ Ahhoz, hogy említett feltételek valamelyike bizonyítható legyen, szükséges azokról az érintett vállalkozások részletes értesítése, valamint tőlük a változásra vonatkozóan nyilatkozat kérése. Ez esetben az ALROSA mindössze kivonatos értékelését kapta a harmadik személyek által beküldött észrevételeknek, így nem is tudott volna érdemben nyilatkozni azok helyességével kapcsolatban. Hozzájárul mindehhez, hogy az ALROSA kérte a Bizottságot az észrevételek értékelésének nem bizalmas változatát az alperestől, de azt nem kapta meg megfelelő időben, s a Bizottság vitatta a felperes szóban forgó iratok megismerésére vonatkozó jogosultságát.⁶⁴ Az iratok továbbítására pedig csak a De Beers önálló kötelezettségvállalásával egy időben került sor. Így az ALROSA számára lehetetlenné vált, hogy reagáljon az észrevételekre, melyek az eljárásban kulcsfontosságúak voltak, hiszen ezek vezették arra a Bizottságot, hogy a két cég közötti minden kereskedelmi kapcsolat megszüntetése jelenthet megoldást a kialakult helyzetben.⁶⁵ Ezzel tehát az eljárás lényegi kérdésében való állásfoglalástól fosztotta meg az ALROSA-t a Bizottság, megsértve a vállalkozásnak mind a meghallgatáshoz, mind az iratokba való betekintéshez való jogát.

II.1.2.2 Az önkéntesség hiánya

A bizottsági eljárással kapcsolatban felmerült következő aggály, hogy a kötelezettségvállalásról szóló döntés megsértette a Rendelet 9. cikkében foglaltakat, mert anélkül fogadta el a kötelezettségvállalást, hogy mindkét érintett fél azokat önkéntesen ajánlotta volna fel. Az ALROSA-t a korábban kifejtetteknek megfelelően nem kezelte érintett vállalkozásként a Bizottság, s ezért az eredeti felhívása lejártát követően a De Beers által tett kötelezettségvállalást a cég szerződő partnerének figyelmen kívül hagyása mellett fogadta el. A Bíróság ítéletében kifejti, hogy bár nem tekinthető bármely, a vizsgált magatartással összefüggően, a kötelezettségvállalás által érintett harmadik fél az eljárás alanyának, az érintett félre vonatkozó rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az a vállalkozás érintett, amely erőfölényben van, és amelynek magatartása visszaélésnek minősülhet. Ezen kritériumok alapján pedig az ALROSA, mint a 81. cikk szerinti megállapodást kötő másik fél, érintett vállalkozásnak tekinthető.⁶⁶ Ezáltal a Bizottság az ALROSA-t hátrányos helyzetbe

⁶³ Uo. – 194. bekezdés

⁶⁴ Uo. – 197. bekezdés: Az 1/2003 rendelet 27. cikkének (2) bekezdése értelmében az érintett vállalkozásoknak jogukban áll a Bizottság irataiba is betekinteni.

⁶⁵ Uo. – 202. bekezdés

⁶⁶ Uo. – 90. bekezdés

hozta, mivel a kötelezettségvállalásban foglaltak De Beers általi teljesítése igen nagy kiesést eredményezett az ALROSA nyersgyémánt eladásából és szállításából származó bevételeiben, s hátrányosan befolyásolta a társaság helyzetét az érintett piacon anélkül, hogy az ALROSA ebbe beleegyezett volna.

II.1.2.3 Az arányosság

Az összes, az esettel kapcsolatban felmerült kérdés közül az arányosság elvének érvényesülése a legfontosabb kritérium, mely alapján a Bíróság korábban is megállapította, hogy a versenyjogi jogsértés megszüntetése kapcsán a vállalkozásokra háruló teher nem haladhatja meg a cél eléréséhez megfelelő és szükséges mértéket.⁶⁷ Jelen ügyben hozott határozatával, mely a két érintett cég közötti mindennemű kereskedelmi kapcsolatot, határozatlan időre szüntette meg, a Bizottság nyilvánvalóan túlterjeszkedett hatáskörén.

Igaz, a Bíróság kimondta, hogy a kötelezettségvállalás meghatározott időtartamára utaló szabály a Rendelet 9. cikkében nem jelenti azt, hogy ne lehetne határozatlan idejű kötelezettségvállalásokat elfogadni, hangsúlyozza az arányosság elvének fontosságát.⁶⁸ Talán nehezen is tudnánk elképzelni, hogy a mindennemű kereskedelmi kapcsolat határozatlan idejű megszüntetése két piacvezető vállalkozás között arányos lehet, valamint a versenyre gyakorolt pozitív hatás is megkérdőjelezhetővé válik ilyen hosszú távú, végleges döntés mellett.

A Bizottság véleményével ellentétben a Bíróság kifejtette, hogy a Rendelet 7. cikk (1) bekezdése szerinti jogsértést megállapító döntés és a 9. cikk szerinti kötelezettségvállalás elfogadásának célja ugyanaz, a verseny jobbá tétele.⁶⁹ Így a Bizottság köteles mérlegelni, vajon a 7. vagy a 9. cikk alkalmazása célszerűbb adott körülmények között.

A Bizottság annak érdekében, hogy megtalálja a megfelelő megoldást, teljes arányossági tesztet kell végezzen, még a 9. cikk szerinti döntés meghozatala előtt. Erre azért van szükség, mert a Bizottság tartozik egyedül felelősséggel a kötelezettségvállalás tartalmáért, tekintettel arra, hogy Ő ruházta fel kötelező erővel a vállalatokat. Az érintett vállalkozásokat önkéntességük nem teszi felelőssé, s az általuk tett felajánlás sosem bizonyítja önmagában azt, hogy a kötelezettségvállalás szükségszerű volt.⁷⁰ A Bizottság e felelősségi kérdés miatt sem javasolhat az érintett vállalkozás számára olyan kötelezettségvállalást, amely túlterjeszkedik a jogsértés megállapításán és megszüntetésén.

A Bizottság azzal érvelt a bírósági eljárásban, hogy a korábban felmerült kötelezettségvállalások összhangba hozása a harmadik felek észrevételeivel, olyan összetett gazdasági elemzést tett volna szükségesé, mely a 9. cikk célkitűzéseivel ütközött volna, s így a szigorúbb, a teljes kapcsolat megszüntetését célzó kötelezettségvállalás elfogadása túnt járható útnak. Ezzel az érveléssel azonban a Bíróság nem értett egyet, s megállapította, hogy a szóban forgó határozat mérlegelési hibában szenved, hiszen a korábban tett

⁶⁷ Az arányosság elvének érvényesülése a kötelezettségvállaláskor – Versenytükrök – III./3. – 2007 – p. 27

⁶⁸ T-170/06 – ALROSA kontra Bizottság – 91. bekezdés

⁶⁹ Uo. – 95. bekezdés

⁷⁰ Az arányosság elvének érvényesülése a kötelezettségvállaláskor – Versenytükrök – III./3. – 2007 – p. 28

kötelezettségvállalásokra hivatkozva is látható olyan megoldás, amely nem jár a két cég közötti minden kapcsolat megszüntetésével. Továbbá a kötelezettségvállalást a Bizottság alternatív módszerek bevezetésével is kiegészíthette volna.⁷¹

Mindezekre tekintettel a Bíróság megállapította, hogy az arányosság követelményét a Bizottság döntésével túllépte, ezért a korábban említett kérdések figyelembevételével a felperes társaságnak adott igazat, s a kötelezettségvállalást elfogadó határozatot megszüntette.

II.1.2.4 Összegzés

Az Elsőfokú Bíróság vizsgált döntése számos, a Bizottság kötelezettségvállalás elfogadására irányuló eljárásával kapcsolatosan felmerülő lényeges kérdésben nyújt megoldást.

Ekként egyértelművé teszi, melyek azok az eljárásjogi garanciák, melyek a Rendelet 7. cikke szerinti eljárás mellett a 9. cikk szerinti döntés meghozatalában is nélkülözhetetlenek. Ilyen alapvető elv tehát, hogy az érintett vállalkozásnak joga van a védelemhez, azon belül a meghallgatáshoz, s az iratok megismeréséhez. A bíróság megállapítja az ítéletben, hogy azon vállalkozások tekinthetők érintettnek az EKSZ 82. cikke szerinti kötelezettségvállalással kapcsolatban, melyek erőfölényben vannak, s magatartásuk visszaélésnek minősülhet. Ugyanakkor, összetett ügyekben nem korlátozza a fogalmat kizárólag azon felekre, akikkel szemben közvetlenül megindult az eljárás. A kötelezettségvállalási döntés időtartamára vonatkozó rendelkezéssel kapcsolatosan is értelmezést ad, s kijelenti, hogy a vállalatok teljesítésére határozatlan idő is előírható. Ettől függetlenül meg kell jegyeznünk, hogy az esetek túlnyomó többségében valószínűbb a határozott időtartam alkalmazása, mert a megadott határidő elteltével az eljárást sürgető körülmények egyébként is megváltoznának, mire a kötelezettségvállalási döntés elérné célját. Továbbá olyan piacokon is hasznos lehet az időtartam meghatározása, melyek gyakran esnek át gyors változásokon.⁷²

Az ítélet megerősíti azt a 9. cikkből származó elvet is, hogy kötelezettségvállalás csak önkéntesen ajánlható fel, s csak akkor válik valóban kötelezővé az érintett vállalkozásra nézve, ha a cég a teljesítést maga vállalta.

Továbbá megerősíti az arányosság elvét is, mely alapján kizárólag azon kötelezettségvállalási döntések tekinthetők hatályosnak és kötelezőnek az eljárás alá vont társaságokkal szemben, melyek a verseny egyensúlyának megteremtéséhez szükséges és megfelelő mértéket nem lépik túl.

Végezetül az ítéletből látható, hogy a kötelezettségvállalás csak alapos indokból bírálható felül, mivel az nem a Bizottság teljesen egyoldalú döntéséből származik, s az érintett vállalkozások is szerepet játszanak a határozat megszületésében.⁷³ Az alapos indok az esetek többségében eljárási természetű jogsértést jelent. Kivétel ez alól az arányosság

⁷¹ Uo. – Például kiköthető lett volna, hogy az ALROSA árverésen értékesítse nyersgyémánt készleteinek bizonyos részét.

⁷² Mario Siragusa, Cesare Rizza: EU Competition Law – Volume III – Cartel law – Claeys&Casteels – 2007 – p. 510

⁷³ Annak ellenére nem tekinthető teljesen egyoldalúnak a döntés, hogy azzal szembeni felelősséget a Bíróság kizárólag a Bizottság oldalán állapít meg.

követelményének vizsgálata, mely az elemzett ítéletből kitűnően bármely határozat esetén vizsgálhat és felülvizsgálható.

III Fejezet

A MAGYAR VERSENYHATÓSÁG GYAKORLATA

Habár bizonyos alapvető kérdéseket sikerült tisztázni az Elsőfokú Bíróság ALROSA döntésének vizsgálata során, melyek nem hagyhatóak figyelmen kívül a GVH gyakorlatában sem, továbbra is maradtak témakörök, melyek tárgyalására alkalmasabb keretet nyújt a kötelezettségvállalás magyarországi érvényesülése.

Úgy gondolom, a kötelezettségvállalás elfogadására irányuló eljárás középpontjában, hasonlóan minden más versenyfelügyeleti eljáráshoz, a verseny egyensúlyának, s különösképpen a fogyasztói jólét minél magasabb színvonalának a megteremtése áll. Akaratlanul is felmerül a kérdés, hogyan érhető ez el a legjobban? Vajon mekkora nyilvánosságra van szükség a fogyasztók megtévesztésével kapcsolatos ügyekben, hogy a megváltoztatott magatartás valóban elérje a címzetteket? Továbbá érdemes megvizsgálni, vajon a generális, avagy a speciális prevenciót segíti elő jobban a tárgyalt jogintézmény, s ezzel kapcsolatosan akár azt is górcső alá venni, mennyire ellenőrizhetőek a GVH által kötelezővé tett magatartások.

III.1 Feltételek

Mindenekelőtt azonban fontos bővebben megismerkedni, a dolgozat elején már említett két törvényi feltétellel, melyek hiányában a kötelezettségvállalás kötelezővé tétele nem lehetséges. Ezek a törvény és az EK Szerződés rendelkezéseinek való megfelelés, valamint a közérdek hatékony védelmének megvalósulása. E két feltétel tulajdonképpen egymásból következik. A versenyhatóság minden eljárásában az ügy körülményeinek megfelelően állapítja meg, hogy milyen intézkedés felel meg a törvény rendelkezéseinek. Ez elsősorban a kifogásolt magatartás abbahagyása, illetve megváltoztatása⁷⁴, a fogyasztók tájékoztatása⁷⁵, esetleg valamely, a piacot a jövőben is pozitívan befolyásoló tevékenység folytatása lehet.

A közérdek hatékony védelme – a jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelésen túl – abban az esetben valósul meg, hogyha a vélhetően jogsértő gyakorlat rövid időn belül megváltozik.⁷⁶

E két feltétel tehát együttesen kell jelen legyen ahhoz, hogy a versenyhatóság elfogadja az eljárás alá vont vállalkozás kötelezettségvállalási felajánlását. Az azonban, hogy

⁷⁴ Vj-8/2006/51. sz. végzés: a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. – több más távközlési szolgáltatóhoz hasonlóan – kötelezettséget vállalt arra, hogy bevezeti a „csupasz” ADSL szolgáltatást.

⁷⁵ A fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos eljárásokban a helyes tájékoztatás elengedhetetlen, hiszen maga a lehetséges jogsértés is a tájékoztatás hiányából, helytelen voltából ered. Legjobb példa erre a Raiffeisen Bank Zrt. Vj-189/2007/018. sz. kötelezettségvállalása a „Hitel Kisokosról” és „Tömör Professzorról”. Természetesen erőfölényes ügyekben is gyakori kötelezettség a helyes tájékoztatás, példa erre az OTP Bank Nyrt. végtörlesztési díjakkal kapcsolatos kötelezettségvállalása is. (Vj-41/2006/60.)

⁷⁶ Vj-7/2006/45., Vj-8/2006/51.,

ezek valójában mikor teljesülnek, az ügy körülményeinek a versenyhivatal általi mérlegelésén múlik, melyet először az előzetes álláspontban juttat kifejezésre, majd pedig a végső döntés alkalmával.

III.2 A GVH gyakorlata

A Gazdasági Versenyhivatal gyakorlata a kötelezettségvállalások terén egyre bővül, ugyanakkor irányában kissé eltér a Bizottságétól. Míg a közösségi eljárásokban az EK Szerződés 81. és 82. cikke szerinti magatartások nagyjából egyenlő arányban jelennek meg, a magyar gyakorlatban nem találkozunk pusztán a gazdasági versenyt korlátozó magatartás miatt elfogadott kötelezettségvállalással.⁷⁷ Ezenfelül gyakori a jogintézmény alkalmazása a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügyekben, s az erőfölényes esetek többsége is sokkal közvetlenebb kapcsolatban van a fogyasztókkal, mint az a közösségi jogesetekben tapasztalható.

A következőkben megkísérlem bemutatni a magyar versenyhatóság gyakorlatában felmerült kötelezettségvállalási jogeseteket, azon lényeges kérdések vizsgálatára kapcsán, melyek dolgozatomban korábban, akár a közösségi gyakorlattal kapcsolatosan, felmerültek.

III.2.1 A kötelezettségvállalás tartalma

A kötelezettségvállalás tartalma az adott eset körülményeitől függően különböző lehet. Amint már korábban kitértem rá, a tárgyalt jogintézmény egyik előnye, hogy a jogsértő gyakorlat megszüntetésén és bírság kiszabásán túl lehetőséget nyújt a versenyhivatal számára alternatív jogkövetkezmények előírására. A magyarországi gyakorlat elemzése során e jogkövetkezmények gyakoribb formáit kívánom vizsgálni.

III.2.1.1 Félretájékoztatás és megoldása

Ahogy már említésre került, a magyar versenyhatóság előszeretettel alkalmaz kötelezettségvállalást a fogyasztói döntések tisztességtelen befolyásolásával kapcsolatos ügyekben. Ezekben az esetekben pedig elengedhetetlen feladata az érintett vállalkozásnak, hogy megváltoztassa magatartását a fogyasztók tájékoztatása terén. A befolyásolás mértékében, formájában, sőt a szándékosság kérdésében is tapasztalhatunk eltéréseket, s ezektől függően a hatóság beavatkozásának mértéke is változó lehet.

Érdekes például a Media Markt áruházláncot érintő két jogeset⁷⁸, melyekben a reklámozó vállalkozások valótlan, félrevezető információkat közöltek az általuk forgalmazott termékekről.

A Vivaldi Kft. által forgalmazott ionos testméregtelenítő készüléket az áruház úgy reklámozta szórólapjain és reklámújságaiban, mint amely gyógyhatással bír. Ezt azonban, a

⁷⁷ Vj-44/2007/19. – az eljárás a Győri Ipartestület ellen a gazdasági versenyt korlátozó megállapodás és erőfölénnyel visszaélés miatt indult. Egyéb, a Tptv. 11. § szerinti eset még nem volt a GVH gyakorlatában, annak ellenére, hogy a jogszabályi háttér meg lenne hozzá, mindazonáltal kartelles ügyekben hatékonyabb eszköz lehet a bírság kiszabása a jogsértés kimondása mellett.

⁷⁸ Vj-46/2008/35. – Vivaldi Kft. ellen indult eljárás; Vj-140/2007/79. – a Teka-Hungary Kft. ellen indult eljárás

termék valós fizikai tulajdonságaitól függetlenül sem tehetné volna, hiszen az orvostechnikai eszközökre vonatkozó 16/2006. (III. 27.) EüM rendelet 2. § (1) a) pontja szerint bármely eszköz akkor tekinthető gyógyhatásúnak, hogyha bizonyos CE jelöléssel van ellátva, mely a megfelelőség-értékelési eljárás lefolytatása után kerül a termékre. Ez a jelölés a szóban forgó testméregtelenítő készülék esetében hiányzott.

A Media Markt áruházak védekezése többek között az volt, hogy az áruval kapcsolatos információt a beszállítótól, a Vivaldi Kft-től kapták, így az ő felelősségük csekély a félrevezető tájékoztatással kapcsolatosan. Valamint tájékoztatták a versenyhatóságot, hogy az eljárás ideje alatt több piacvezető napilapban helyeztek el hirdetést, mely a termék hiányosságairól, s a visszavásárlás lehetőségéről tájékoztatta a fogyasztókat. Tekintettel arra, hogy a 16/2006. (III.27) EüM rendelet orvostechnikai eszközök forgalmazásánál megköveteli a CE jelölés meglétét, a versenyhatóság álláspontja szerint a beszállítótól kapott tájékoztatás önmagában nem menti fel a céget, viszont helyesnek értékelte a Media Markt áruházak magatartását a tekintetben, hogy az eljárás alatt megkezdte a kampányt a termékekkel kapcsolatos megfelelő információk közzétételével. Mindezek után a kötelezettségvállalás csupán arra vonatkozott, hogy az említett tájékoztatást, a visszavásárlásra nyitva álló 30 napos időtartam megjelölésével az áruház saját akciós újságukban is közzéteszik.

A végzés eredménye volt – a sérelmes magatartás megszűnésén túl –, hogy a Media Markt áruházak ígéretet tettek jövőbeni gyógyhatású termékekkel kapcsolatos gyakorlatuk megváltoztatására. Együttműködési hajlandósága már csak azért is jövedelmező volt a Media Markt számára, hiszen elkerülte a 1,5 millió forintos bírságot, melyet a hatóság az ügyben érintett Vivaldi-val szemben szabott ki, s ismereteseek hasonló ügyek, melyeket szintén bírság megállapításával zárt le a GVH.⁷⁹

A másik, a Media Markt-ot érintő eset középpontjában a Teka-Hungary Kft. által forgalmazott páraelszívó berendezések álltak.⁸⁰ Ebben az ügyben a beszállító céget kötelezte kötelezettségvállalás teljesítésére a versenyhivatal. A termékkel kapcsolatos legfontosabb információ annak teljesítménye, mely azonban nem állapítható meg egyértelműen, több változó tényező függvénye. Ezért nem volt teljes mértékben bizonyos a hozzá kapcsolódó tájékoztatás téves volta. A kötelezettségvállalással a Teka vállalta, hogy a termékkel kapcsolatos tájékoztatást világosabbá, a fogyasztók számára érthetőbbé teszi, s különböző magazinokban közzétett hirdetéseiben is informálja a vásárlókat a hasonló termékek általános jellemzőiről, valamint értesíti kereskedelmi partnereit is ezekről a tájékoztatásokról.

A Media Markt áruházak és más, az eljárásba bevont viszonteladók álláspontja megegyezett az előző esetben említettekkel. A cégek úgy vélték, a beszállítótól kapott információk változatlan formájú közzététele nem számít a fogyasztók megtévesztésének a részükről. A versenyhatóság megállapította, hogy a közérdek védelme megvalósul a Teka által vállalt kötelezettségek teljesítésével is, így az áruházakkal kapcsolatban folyó eljárást megszüntette. A versenyhatóság a döntéssel kapcsolatos érvei közt említette, hogy a

⁷⁹ Hippocampus-BRT Kft., az Eni.Med Kft. valamint az Europa Utazásinformációs Központ Szolgáltató Bt. ugyanis 2006. és 2008. között a Mobil Cell-Com, a Lenyo és a BioXline Fractal készülékeket betegséget diagnosztizáló és kezelő, a betegség tüneteit enyhítő hatást tulajdonítottak. A GVH 1-1 millió forintos bírságot szabott ki a cégekkel szemben. – A GVH sajtóközleménye: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=5545

⁸⁰ Vj-140/2007/79.

kötelezettségvállalás iránymutatásul szolgál a versenytársak tájékoztatási gyakorlata számára is, az érintett piacon az átláthatóság növelésével elősegíti a megfelelő fogyasztói magatartás kialakulását, valamint csökkenti a fogyasztók információkeresési költségét, és a fogyasztók és a vállalkozások között fennálló információs aszimmetriát.⁸¹

Láthatjuk, hogy bár a két jogeset alapja nagyon hasonló magatartás, elenyészőnek tűnő különbségek eredményezhetnek jelentős eltéréseket a jogkövetkezményekben. Így az utóbbi ügyben elegendő volt a forgalmazó Teka-Hungary részletesebb kereskedelmi kommunikációról szóló kötelezettségvállalása az aggályos magatartás orvoslására, míg a gyógyhatású termékekkel kapcsolatos félrevezető tájékoztatás annyival súlyosabbnak minősült, hogy a beszállító számára bírságot, az áruházak számára pedig visszavásárlási kötelezettséget eredményezett.

2007-ben zárult egy eljárásorozat, mely véleményem szerint a félrevezető tájékoztatás egy klasszikus változatát szüntette meg. Négy televíziós csatornán sugárzott telefonos játék műsorokban a játékba kerülés feltételeivel és a hívás díjával kapcsolatos homályos információk képezték az eljárások alapját.⁸² A versenyhivatal végzésében kötelezte az érintett vállalkozásokat, hogy nyújtsanak teljes körű tájékoztatást a játékba kerülés feltételeiről, s a hívásdíj bruttó összegéről az adásidő alatt, valamint ezekre az információkra vonatkozóan, a műsorvezetők ne tegyenek megtévesztő kijelentéseket. Továbbá a televíziós csatornák honlapjain az Általános Szerződési Feltételek megjelenítésére is kötelezte a GVH a társaságokat. A GVH kifejtette, hogy „a feltárt probléma néhány éve általánosan elterjedt piaci gyakorlatot tükröz,”⁸³ s ennek orvoslására hasznosabb volna a jogszabályi környezet megváltoztatása, igaz, az adott időszakban felmerült esetben a kötelezettségvállalás elfogadása megfelelő megoldást nyújt.

Az említetteken túl a számomra legérdekesebb tájékoztatási kötelezettség elvállalásával kapcsolatos eset a Raiffeisen Bank Zrt. ügye, mely a lakáshitelekkel kapcsolatos hiányos kommunikáció miatt merült fel. A versenyhivatal végzésében arra kötelezte az érintett bankot, hogy „lakáshitel, illetve egyéb hiteltermékekkel kapcsolatos fogyasztói tájékozottság javítása érdekében edukációs célú, a fogyasztók számára közérthető formában megfogalmazott ismeretterjesztő kampányt folytat 2008. június 1-jétől 2008. december 31-ig.”⁸⁴ E kampány során a Raiffeisen tájékoztató füzeteket adott ki „Hitel kisokos” elnevezéssel a fogyasztók számára, internetes honlapján keresztül figyelemfelkeltő banner kampányt folytatott, a televízióban pedig „Tömör Professor” címmel miniprogramot sugárzott, szintén a fogyasztók banki ismereteinek bővítésére. A kötelezettségvállalásra azért került sor, mert a bank „jelzáloghitel jövedelemigazolás nélkül” elnevezésű termékével kapcsolatosan nem minden esetben tüntette fel annak akciós voltát, valamint sok helyen a legalacsonyabb THM összeget szerepeltette. Talán nem túlzás azt állítani, hogy a vállalt teljes körű, mindenfajta hitelkonstrukciót magában foglaló oktató kampány nagyságrendjében túlmutat feltárt problémán. Az érintett piacon igen jótékony hatással szembesülhetünk, hiszen ez a döntés előnyös a fogyasztók számára, miután egyszerűen megismerkedhetnek egyes nehezen érthető, de a banki ügyletek kapcsán naponta hallott kifejezésekkel. Hasznos továbbá az érintett bank számára, mivel a kampány jó képet fest

⁸¹ Uo.

⁸² Vj-5/2007/46. – TV2; Vj-14/2007/60. – ATV; Vj-16/2007/36 – Spektrum tv.; Vj-74/2007/44. –RTL Klub

⁸³ http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=4856

⁸⁴ Vj-189/2007/018.

róla a fogyasztók szemében, s láthatjuk, hogy az említett „Tömör Professor” figurát a bank mai napig használja pusztán reklámozási célú hirdetéseiben. Valamint egy ilyen típusú végzés előnyös a versenyhatóság számára is, mivel a döntés hozzájárul az érintett piacon jelen lévő vállalkozások tájékoztatási gyakorlatának fejlődéséhez is. A téma központi szerepét mutatja, hogy 2009. február 25-én a GVH, a Magyar Nemzeti Bank és a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete együttműködési megállapodást⁸⁵ írt alá a pénzügyi kultúra fejlesztése érdekében. Az említett esetek tárgyalása kapcsán láthattuk, hogy a fogyasztók tájékozottságának elősegítése igen fontos célja a kötelezettségvállalási eljárásoknak. Vonatkozik ez a gazdasági erőfölénnyel való visszaéléssel kapcsolatos jogesetekre is. Itt említhetjük meg például az OTP Bank Nyrt. elő- és végtörlesztési díjakkal kapcsolatos ügyét,⁸⁶ melyben a tényállás része volt, hogy az egyébként is aggályos egyoldalú szerződésmódosításról a bank nem tájékoztatta időben és megfelelően ügyfeleit.

III.2.1.2 Az eredeti állapot helyreállítása

Az említett elő- és végtörlesztési díjakról szóló ügy, úgy gondolom, a GVH kötelezettségvállalási gyakorlatának egyik legfontosabb állomása. Tulajdonképpen nem is egy, hanem két, hasonló időben folyó eljárásról van szó, melyeknek a középpontjában az állt, hogy az OTP Bank – kihasználva egy fogyasztói érdekekkel ellentétes jogszabályi rendelkezést, s piaci erejét⁸⁷ – 2005 nyarán egyoldalúan módosította személyi kölcsön és lakáshitel szerződéseit a hitelek elő- és végtörlesztési díjával, valamint kezelési költségével kapcsolatosan. Tette mindezt úgy, hogy ügyfelei számára megfelelő tájékoztatást sem nyújtott fizetési kötelezettségeik megváltozásával kapcsolatosan. Az esetek részletes elemzése előtt meg kell jegyeznünk, hogy mindkettővel kapcsolatosan érkeztek bejelentések a versenyhatósághoz, melyek arról tanúskodtak, hogy többen nem is egy alkalommal váltak az előtörlesztési díj bevezetésének áldozatává úgy, hogy nem is tudtak annak létezéséről. Ennek oka az volt, hogy egyes ügyfelek minden hónap, időszak végén megmaradt jövedelmükből előtörlesztést teljesítettek, s minden ilyen alkalommal a díjat is meg kellett fizetniük, amely néha több volt, mint maga a befizetett törlesztő részlet.⁸⁸ Ebből a helyzetből is láthatjuk, hogy az esetek ismerete kiemelt fontosságú.

A személyi kölcsönökkel kapcsolatos szerződések módosítására 2005. augusztusában került soroly módon, hogy a kölcsönök végtörlesztési díját a bank 5000 forintról 35000 forintra emelte, ami felkeltette a versenyhatóság gyanúját a Tptv. 21. § megsértésével kapcsolatosan.⁸⁹ A végtörlesztési díjak ilyen szintű emelése hátrányos lehetett a fogyasztókra nézve, hiszen a Versenytanács megállapításai szerint az ilyen típusú előterjesztést az ügyfelek gyakran hitelkiváltás igénybevétele miatt választják. A hirtelen megnövekedő költségek azonban sokak számára rendkívül megnehezítették a lehetőség

⁸⁵ A résztvevő szervezetek együttműködésüket közös, állandó munkacsoport létrehozása, közös, éve munkaterv elfogadása, kutatásokban való együttműködés, rendszeres konzultációk, szakmai pályázatok meghirdetése, szakmai rendezvények megvalósítása, valamint nemzetközi szervezetekkel történő kapcsolattartás által valósítják meg. –

http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mndhu_egyuttmukodesi_megallapodasok

⁸⁶ Vj-41/2006/60. – Lakáshitel; Vj- 12/2006/62 – Személyi kölcsön

⁸⁷ Meg kell jegyezni, hogy eljárásban a jogsértés megállapítása azért is maradt el, mert a bank piaci erőfölénye nem volt teljes körűen bizonyítható, mindössze már meglévő ügyfeleivel kapcsolatban.

⁸⁸ Kötelezettségvállalás: a bizalom fenntartása fontos – A Gazdasági rádió interjúja Torjáné Amberger Terézszel – 2008. 10. 07. – <http://www.gazdasagiradio.hu/cikk/5945/>

⁸⁹ Szóban forgó termékét a bank 2004. májusában vezette be a piacra, mely rövid idő alatt meghatározó konstrukcióvá vált. Vj – 12/2006/62

kihasználását, s a kilépési költségek megnövelésével a bank előnyösebb helyzetbe kerülhetett versenytársainál. Valamint az a szempont is figyelembeveendő, hogy a tudatos fogyasztók a hitel felvétele előtt tájékozódnak a felmerülő költségekről, s információik alapján választják ki a számukra legkedvezőbbet. Ezen ügyfélkörrel szemben különösen hátrányos, hogy a megváltoztatott szerződési feltételekkel kapcsolatosan nem volt lehetőségük a választásra.⁹⁰ A versenyhivatal vizsgálatából megállapítható, hogy a változást követően a végtörlesztési hajlandóság fokozatosan csökkent.

A szerződésmódosítást a bank a Hpt.⁹¹ egy laza rendelkezésére alapozva tette meg, mely alapján a hitelintézetek egyoldalúan módosíthatják szerződéseiket, amennyiben az erről szóló lehetőség szerepel a szerződésben a feltételek meghatározásával. Erre a törvény mindössze 15 nap várakozási időt ír elő. A bank Üzletszabályzata a Hpt. 210. § alapján szabályozta a szerződésmódosítás kérdését.

A versenyhatóság megállapította, hogy a végtörlesztési díjak egyoldalú megemlése hátrányosan érintette mind a fogyasztókat, mind a versenytársakat, s előzetes álláspontjában megállapíthatónak látta a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, hiszen meglévő ügyfeleinek várható reakcióitól függetlenül cselekedett, s egy részüket eltérítette a hitel lejárat előtti törlesztésétől. Tovább súlyosítja a cselekményt, hogy az elállásra mindössze 15 napot biztosított, valamint erről nem tájékoztatta megfelelően az ügyfeleket, ezáltal kizsákmányoló magatartást valósított meg.⁹²

Az OTP Bank az előzetes álláspont megismerését követően kötelezettségvállalást terjesztett elő, amely a versenyhivatallal folytatott tárgyalások során nyerte el végleges formáját. Vállalásában a bank kötelezte magát, hogy a 15 napos hirdetményi határidőt 30 napra emeli, 2008. január elsejét követően a változó szerződési feltételekről levélben és e-mailben is értesíti ügyfeleit, az előtörlesztési díj mértékét 20000 forintban határozza meg az letelt időre, s visszatéríti a különbözetet, melyről az érintett személyi körbe tartozó ügyfeleket levélben értesíti a GVH végzésének rendelkező részével együtt, valamint utólag beszámol a GVH-nak a feladatok teljesítéséről.

A valamivel később lezárult, lakáshitelekkel kapcsolatos jogeset⁹³ részletes bemutatását mellőzném, mivel a két ügy főbb tényei megegyeznek. Annyit kívánok megemlíteni, hogy előző esettől eltérően, a kifogásolt magatartás itt kiterjedt külön az elő- és külön a végtörlesztési díjak bevezetésére, valamint a kezelési költség maximumának eltörlésére. A vizsgálati jelentés előbbi lerabló árazásnak minősített, s a vizsgálók javasolták visszaélés megállapítását. Emellett ezen díjak piaclezáró hatása is érzékelhető volt. A kezelési költség maximumának eltörlése csak egy bizonyos fogyasztói kör terheit növelte, azokét, akiknek hiteltartozása összege meghaladta az 5,4 millió forintot. A bank

⁹⁰ Esetleg a szerződés felmondása.

⁹¹ 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról:

„210. § (3) A kamatot, díjat vagy egyéb szerződési feltételt csak akkor lehet egyoldalúan, az ügyfél számára kedvezőtlenül módosítani, ha szerződés ezt - külön pontban - a pénzügyi intézmény számára meghatározott feltételek, illetve körülmények esetére egyértelműen lehetővé teszi.

(4) Az üzletszabályzat kamatot, díjat vagy egyéb feltételeket érintő - az ügyfél számára kedvezőtlen - módosítását a módosítás hatálybalépését tizenöt nappal megelőzően, hirdetményben közzé kell tenni, elektronikus kereskedelmi szolgáltatás nyújtása esetén az ügyfelek számára folyamatosan és könnyen

hozzáférhető módon, elektronikus úton is elérhetővé kell tenni.”

⁹² Vj-12/2006/62

⁹³ Vj-41/2006/60.

kötelezettséget vállalt az elő és végtörlesztési díjak visszafizetésére, s az ezekkel kapcsolatos tájékoztatásra, a kezelési költség maximumának eltörlése után megfizetett összeg különbözetének visszatérítésére, majd a költségmaximum visszaállítására, valamint az érintett személyi kör tájékoztatására.

A versenyhatóság mindkét esetben helyreállíthatónak látta a verseny egyensúlyát ezen kötelezettségvállalások elfogadásával, hiszen – különösen a kezelési költség maximumának visszaállításával – az eredeti állapotot sikerült visszaállítani, valamint sikerült olyan megoldást találni, mely által a fogyasztók kártalanítása egyszerűen, évekig tartó bírósági eljárás nélkül teljesíthető,⁹⁴ s mindkét jogesetben több ezer fogyasztó részesülhetett kártalanításban.

Az utóvizsgálat a személyi kölcsönök ügyében probléma nélkül lezárult, s a versenytanács megszüntette az eljárást.⁹⁵ A lakáshitelekkel kapcsolatos ügyben azonban felmerült egy félreértés a 2008. év elején, mivel a bank olyan levelet küldött ügyfelei részére, mely félrevezetően úgy állította be a kezelési költség maximumának megemelését, mintha azt a GVH írta volna elő, erről tájékoztat a GVH 2008. február 6-án.⁹⁶

Az ok azonban, hogy miért érdemes e két, szinte egyforma ügyet olyan terjedelemben tárgyalni, ahogyan a dolgozatban bemutatásra kerültek, nem kizárólag az ügyek összetettebb voltában, s nem is a magánjogi jogérvényesítés leegyszerűsítő megoldás alkalmazásában keresendő, hanem abban a tulajdonságukban, hogy a bankszektorban fordultak elő, a pénzügyi kultúrában fontos szerepet tölthetnek be. A felmerült probléma mielőbbi orvoslása folytán egyrészt az OTP Bank is elkerülhette a presztízs veszteséget, amelyről már korábban esett szó, s amely a bankszektor bizalmi jellegét tekintve a fogyasztók érzékelhető elpártolását is okozhatta volna.⁹⁷ Másrészt ezen esetek vizsgálata során egy olyan problémával szembesült a versenyhivatal, amely a későbbiekben, akár más bankoknál is előfordulhatott volna. Hiszen a Hpt. 210. § (3) és (4) bekezdésében megfogalmazott lehetőséggel bármely hitelintézet élhetett volna a hatályos szabályozás szerint, s a versenyhivatal kezében nem volt olyan eszköz, mellyel egyszer és mindenkorra meg tudta volna szüntetni ezt a káros gyakorlatot. Ezt bizonyította a 2008. decemberében befejezett ágazati vizsgálat is.⁹⁸ Az orvosságot a problémára a GVH által javasolt, jogszabályi környezet megváltoztatása jelentette. Így az OTP Bank erőfölényes ügyeiben indult eljárás 2009. 03. 23-án ért valóban véget, amikor az Országgyűlés elfogadta az egyoldalú banki szerződésmódosításról szóló törvényt. Az új norma eredményeként az árazás a bankszektorban átláthatóbbá válik, a szerződésmódosításokat megelőzően 60 nappal sor kell kerülnön az érintett fogyasztók tájékoztatására, s amennyiben az ügyfél nem ért egyet a módosítással, lehetőséget kell biztosítani számára, hogy ingyenesen, a fennmaradó hitelösszeg befizetését követően felmondhassa a szerződést. A GVH álláspontja szerint az új jogszabály hatására átláthatóbb rendszer jön majd létre, összehasonlíthatóbb árakkal, és a változó kamatozású hitelek megjelenésével, s mindez a

⁹⁴ Kötelezettségvállalás: a bizalom fenntartása fontos – A Gazdasági rádió interjúja Torjákné Amberger Terézszel – 2008. 10. 07. – <http://www.gazdasagiradio.hu/cikk/5945/>

⁹⁵ Vj-12/2006/84.

⁹⁶ http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=5069

⁹⁷ Kötelezettségvállalás: a bizalom fenntartása fontos – A Gazdasági rádió interjúja Torjákné Amberger Terézszel – 2008. 10. 07. – <http://www.gazdasagiradio.hu/cikk/5945/>

⁹⁸ A törvénymódosítás hatására élénkül a bankok versenye a fogyasztókért: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?null&m5_doc=5751&pg=72

verseny fokozódása miatt előreláthatólag a költségek számottevő, észlelhető növekedése nélkül fog bekövetkezni.

A kötelezettségvállalási formák értékeléséből láthattuk, hogy az elsőszámú cél minden esetben a fogyasztói jólét fokozása, amely megvalósulhat akár tájékoztatási kötelezettség előírásával, akár az eredeti állapot helyreállítása mellett az okozott károk enyhítésével, megtérítésével, vagy más aktív magatartással, például olyan termék elérhetővé tétele folytán, amely korábban nem jutott el a fogyasztókhoz.⁹⁹

III.2.1.3 Egyéb kérdések

A következőkben az e fejezet elején feltett kérdésekre szándékozom a röviden kitérni. Így tehát elsősorban arra, vajon mennyire ismertek a kötelezettségvállalással zárult jogesetek a lakosság körében, s ez vajon összefüggésben van-e érvényesülésük mértékével?

A lakosság tájékozottságának vizsgálatában segítségemre van a GVH által, a 2008. évben készített felmérés.¹⁰⁰ Az összefoglalóból kiderül, hogy a GVH ügyeinek ismertsége egyre javul ugyan a lakosság körében, mégsem igazán kielégítő, hiszen a válaszadók maximum 48 %-a válaszolt úgy a kérdésekre a három tavalyi felmérés során, hogy legalább egy felsorolt ügyről hallott. Azoknak a száma, akik többről is hallottak, esetleg tartalmukról is helyes tudomásuk volt, ennek a mennyiségnek talán a felét sem éri el. Az adatokhoz viszonyítva úgy gondolom, hogy a banki hitelekkel kapcsolatos ügyek 15-18 %-os ismertsége egészen jó eredmény. Azonban főként ebben a szektorban – figyelemmel jelenlegi privilegiált helyzetére¹⁰¹ - elképzelhető, hogy még többek számára ismertté válnak a felvetődő kérdések. Szintén a pénzügyi szektorba tartozó példa lehet a népszerűséggel kapcsolatosan az említett Raiffeisen tájékoztató program esete, amely - véleményemet fenntartva – az eljárásban érintett mindhárom szereplő számára fontos lehet, azonban felvetődik egy másik kérdés is, vajon nem lenne-e célszerű a versenykultúra ismertségének javítása érdekében úgy meghatározni a kötelezettségvállalást ilyen esetben, hogy az esetleges tájékoztatási program során a fogyasztók valamilyen módon tudomást szerezzenek a GVH közreműködéséről.

A nyilvánosságtól talán nem teljesen elválasztható a következő problémakör. Vajon a generális, vagy a speciális prevenciót segíti jobban elő a tárgyalt eljárási forma?

Azon esetekben, ahol felmerül a tájékoztatási kötelezettség, általában szerepel olyan érvelés a versenytanács részéről, hogy a széleskörű tájékoztatás által a versenytársak is

⁹⁹ Ilyen termék például a T-Kábel Magyarország Kábeltelevíziós Szolgáltató Kft. által – kötelezettségvállalása folytán – forgalmazott HDMI szabványú kimenettel rendelkező set-top-box, mely nélkül az eljárás tárgyává tett digitális képminőség nem megfelelő színvonalon érhető el. – Vj-135/2007/27.

¹⁰⁰ A Gazdasági Versenyhivatal munkájának ismertsége, eljárások, ügyek – A 2008. évi felmérések összefoglalásának eredménye – <http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/8480025875FB7408.pdf>

¹⁰¹ A GVH, az MNB és a PSZÁF együttműködési megállapodása a pénzügyi kultúra fejlesztésére - http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mndhu_egyuttmukodesi_megallapodasok

megismerhetik a versenyhatóság álláspontját¹⁰², s a versenytörvénnyel nagyobb összhangban lévő magtartást tanúsíthatnak, mind saját fogyasztóik tájékoztatása, mind pedig termékeikkel, szolgáltatásaikkal kapcsolatos eljárásuk során. Mindemellett vannak olyan esetek is, amikor inkább csak az eljárás alá vont magatartásának helyes irányba terelése garantálható. Ilyen a már oly sokat emlegetett OTP-ügy, melyben a további hasonló jogsértések elkerülését ma már jogszabály segíti. Hasonlóan szükség volt a versenytanács végzése megerősítésére a „csupasz” ADSL szolgáltatás általánossá tétele érdekében. A GVH partnere ebben az ügyben a NHH¹⁰³ volt, melynek Tanácsa 2007. december 29-i határozatában „előírta a nagykereskedelmi csupasz DSL szolgáltatási kötelezettséget az adott piacon jelentős piaci erővel rendelkező szolgáltatók számára, függetlenül attól, hogy maguk nyújtanak-e kiskereskedelmi szinten ilyen terméket.”¹⁰⁴ S árukat oly módon szabályozta, hogy ezzel az Internet szolgáltató vállaltok számára is lehetőséget teremtett e szolgáltatás nyújtására.

Utolsó, a témakörben felmerülő téma a kötelezettségvállalások utolérhetősége. Kérdés az, vajon milyen mértékben követhető nyomon a vállalások teljesítése a végzés megszületése után? A vizsgáló a Tptv. 75. § (1) a) pontja szerinti utóvizsgálatot tart minden esetben, s ez a jogintézmény biztosítékot nyújt a számunkra, hogy a vállalások nem teljesítése nem marad szankció nélkül. Azonban az esetek különbözősége mutatja, hogy az ellenőrzés sem minden esetben járhat mindig ugyanolyan nehézségekkel. A tájékoztatási kötelezettség vizsgálata könnyen megoldható a kiadott sajtótermékek, kiküldött levelek ellenőrzésével. Az Internet vizsgálata azonban már nehézségeket okozhat, például az OTP-Lakástakarékpénztár¹⁰⁵ fogyasztók tisztességtelen befolyásolása miatt indult eljárásban a már nem forgalmazott „áthidaló-hitel” konstrukcióval kapcsolatos reklámtevékenység mind papíralapú, mind a televízióban megjelent formái utolérhetőek voltak. Az internetes hirdetésekkel kapcsolatban azonban könnyedén állítható a vállalkozás, hogy ezek az anyavállalat és közte megosztott honlapok egyikén szerepeltek, melyek azért voltak még fellelhetőek a világhálón, mert az anyavállalat nem szüntette meg azokat. Igaz, ez az ügy nem egy kardinális fontosságú kérdést feszeget, hasonló nehézség fontosabb esetben is előfordulhat.

Hasonlóan nehéz lehet figyelemmel kísérni napról napra a televíziós csatornákon sugárzott telefonos játékok adásait, s megbizonyosodni arról, vajon megfelelő tájékoztatást nyújtanak-e. Igaz ugyan, hogy az említett jogesetekben említett, még működő játékok ÁSZF-je vagy legalább leírása elérhető az Interneten, de ebben az ügyben feltehetően érdekesebb lenne annak vizsgálata, vajon a nem internetező televízió nézők milyen lehetőséget kapnak hosszútávon a megfelelő tájékozódásra.

¹⁰² Vj-46/2008/35.

¹⁰³ Nemzeti Hírközlési Hatóság

¹⁰⁴ Mindenhol van már "csupasz" ADSL -

http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=5066

¹⁰⁵ Vj-112/2007/30

Összefoglalás

A kötelezettségvállalás véleményem szerint rendkívül érdekes és hatékony intézménye a versenyfelügyeleti eljárásnak. Rövid pályafutása alatt mind közösségi, mind magyarországi szintjén több fontos jogeset született, melyek talán ezzel a megoldással jobban használták a verseny érdekeit, mintha bírságot szabott volna ki a hatóság, vagy – mert ez a lehetőség is indokolja a kötelezettségvállalás alkalmazását – bizonyítási nehézségek miatt megszüntette volna az eljárást, annak ellenére, hogy a meggyőződése mást diktált volna.

Az ügyfajták közötti eltéréstől függetlenül nem lehet sorrendet felállítani a Bizottság és a GVH munkája között, s talán ezt szolgálja az a Rendeleti szabály – amely mellett a dolgozat megírása során eddig nem sikerült érveket találnom –, mely szerint a tagállami versenyhatóságok a Bizottság által kiszabott kötelezettségvállalási döntés mellett eljárást indíthatnak az érintett vállalkozással szemben jogsértés megállítására.

Egy azonban bizonyos, a kötelezettségvállalás a jövőben is szerves részét fogja képezni mind a közösségi, mind a tagállami versenyjognak.

Felhasznált irodalom

Könyvek

- ❖ Bellamy & Child – European Community Law of Competition – 6th edition
- ❖ Boytha Györgyné: Versenyjog (egyetemi jegyzet) – Szent István Társulat – 2007 – Budapest
- ❖ Ch. Kerse, N. Khan: EC Antitrust Procedure – 5th edition – London – Sweet & Maxwell– 2005
- ❖ Jonathan Faull, Ali Nikpay: The EC Law of Competition – 2nd edition – Oxford University Press – 2007
- ❖ Luis Ortiz Blanco: European Community Competition Procedure – 2nd edition – Oxford – 2006
- ❖ Mario Siragusa, Cesare Rizza: EU Competition Law – Volume III – Cartel law – Claeys&Casteels – 2007

Cikkek

- ❖ Az arányosság elvének érvényesülése a kötelezettségvállaláskor – Versenytükör – III./3. – 2007 – p. 28
- ❖ Christopher J. Cook: Commitment Decisions: The Law and Practice under Article 9 – World Competition 29(2) – 2006
- ❖ HEIKE SCHWEITZER – Commitment Decisions under art. 9 of Regulation 1/2003: The Developing EC Practice and Case Law – EUI Working Papers, LAW 2008/22 – <http://ssrn.com/abstract=1306245>
- ❖ Oriol Armengol, Alvaro Pascual: Some reflections on Article 9 commitment decisions in the light of the Coca-cola case – European Competition Law Review – 2006 – WestLaw UK
- ❖ Kötelezettségvállalás: a bizalom fenntartása fontos – A Gazdasági rádió interjúja Torjákné Amberger Terézzel – 2008. 10. 07. – <http://www.gazdasagiradio.hu/cikk/5945/>
- ❖ Mindenhol van már "csupasz" ADSL - http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=5066
- ❖ A GVH sajtóközleménye: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?do=2&pg=11&st=1&m5_doc=5545
- ❖ A törvénymódosítás hatására élénkül a bankok versenye a fogyasztókért: http://www.gvh.hu/gvh/alpha?null&m5_doc=5751&pg=72

Kommentárok

- ❖ Commission Memo /04/217 <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/04/217&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
- ❖ Complex Jogtár – kommentár a Tptv. 75.§ - hoz – 2009. január 31.
- ❖ A Gazdasági Versenyhivatal munkájának ismertsége, eljárások, ügyek – A 2008. évi felmérések összefoglalásának eredménye – <http://www.gvh.hu/domain2/files/modules/module25/8480025875FB7408.pdf>
- ❖ 46/07. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY – Az Elsőfokú Bíróság T-170/06. sz. ügyben hozott ítélete

Alkalmazott jogszabályok

- ❖ Az Európai Közösséget létrehozó szerződés – *HL C 321E*
- ❖ 1/2003/EK tanácsi rendelet az EK Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról – *HL L 1., 2003.1.4., 1—25. o* Boytha Györgyné: Versenyjog (egyetemi jegyzet) 2006-os kiadás
- ❖ 17/62/EGK tanácsi rendelet – *HL 13., 1962.2.21., 204—211. o.*
- ❖ 1996. évi LVII. törvény a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról
- ❖ 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
- ❖ 1996. évi CXII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról
- ❖ 16/2006. (III. 27.) EüM rendelet
- ❖ A GVH, az MNB és a PSZÁF együttműködési megállapodása a pénzügyi kultúra fejlesztésére -
http://www.mnb.hu/engine.aspx?page=mndhu_egyuttmukodesi_megallapodasok